

ЖИВКА ДРАГНЕВА ЗА АВТОРА

chitanka.info

Херман Хесе, роден през 1877 г. в Шварцвалд, започва своята поетична дейност съвсем млад, едва двадесетгодишен, със стихове, които веднага привличат вниманието със своята дълбочина, сдържан копнеж и мек тон. В тях не прозира някаква съвършено нова нота, както в стиховете на младия Хофманстал или на Райнер Мария Рилке; по-скоро личи старата немска романтика на Айхендорф и Мьорике, с характерната тиха тъга на поета бездомник, който търси родината. Неговият блян се издига над всяка възможност за изпълнение и разочарование. Младият Херман мечтае за морета, които никои моряк още не е видял, за бледи жени, които не са на земята, за приключения и странствания от изминали времена. И неговата мечта го унася все повече към южните страни.

По онова време, когато пише своите пълни с копнеж стихове и романтични песни, писателят работи в една голяма книжарница в Базел и е беден и самотен. Той мечтае за слава, за свой дом и семейство, за спокоен, установен живот сред приятели; в душата му обаче живее и неудържим стремеж към странстване по далечни и чужди земи. Този копнеж, който не го оставя да спре на едно място, като че ли е в основата на цялото му творчество. В една от своите покъсни работи, сбирката „Странстване“, поетът се характеризира сам така: „Аз съм номад, а не селянин. Аз съм поклонник на неверността, на промяната, на фантазията. Не държа на това да прикова своята любов на някое място на земята. Смятам това, което обичам, само за символ. Когато се прилепи и се превърне в добродетелна вяръност, любовта става подозрителна.“ Тласкан от това вътрешно безпокойство, поетът напуска Базелската книжарница, странства из Швейцария и Италия, пише от време на време малки разкази, впечатления и стихове, които се посрещат благосклонно, и изведнъж неговият първи роман „Петер Каменцинд“ го прави знаменит. Перфектна проза в школата на Готфрид Келер, чистота и сдържаност, чувство на непосредствена преживелица и липса на всякакъв анализ — това са качества, които критиката хвали в това до голяма степен автобиографично произведение на Хесе и които му спечелват обичта и на по-широк кръг публика. Наскоро след „Каменцинд“ се появяват романите „Под колелото“, „Гертруд“, „Росхалде“, сбирките с разкази „Отсам“, „Съседи“, „Заобиколки“, които осигуриха завинаги литературната слава на поета.

Копнежът на някогашния скитник изглежда задоволен. Сега той живее в своя къща на брега на Боденското езеро, има жена и две деца, градина и своя лодка. Но колкото повече го окръжава тишината и задоволството, толкова повече расте безспирното безпокойство в душата му. Младежкият сантиментален копнеж се задълбочава, засилва, сега той е едно човешко, общочовешко чувство, което го тласка въвн от къщи, към дълги далечни странствания, които го довеждат чак до Индия. После, заседнал в едно самотно кътче на Южна Швейцария, стига до аскетизъм. В някогашния мечтател се извършва промяна, която постепенно се отразява в творчеството му, първо сдържано, едва доловимо, после все по-силно, докато най-после неговите произведения добиват съвсем различен характер. От тази епоха е „Кнулп“, три разказа от живота на самотния скитник Кнулп, комуто Бог е дарил жилото на бездомничеството и скитничеството, за да странства и страда в негово име и да подтиква здраво стъпилите на земята хора да копнеят за свобода и воля. От същото време е и „В старото слънце“ с кръчмата, превърната в приют, където няколко стари, изтласкани от живота хора, довършват своето съществуване. Характерно е, че Хесе, който досега рисува все хора, на които липсва решителност и воля, които в край на краищата романтично забулват действителността, вместо да погледнат право в лицето ѝ, сега все повече предпочита типове, отхвърлени от живота и обществото.

Войната довършва прехода у поета и човека Хесе. Неговата романтична вяра в Германия и Европа изведнъж рухва, той се вижда отчужден от предишните приятели, чийто възторг и патриотично въодушевление той не може да сподели, които го смятат за изменник; като поет пред него се изправя необходимостта да започне наново, съвсем отначало, и той прави нещо, което никой друг поет преди него не е правил. Романът му „Демиан“ излиза не под неговото, ползващо се със сигурна известност име, а под измисленото Емил Синклер. Сега за първи път заговаря не вече мечтател, а зрелият мъж Херман Хесе. Героят, чиято младост рисува авторът, търси, както и повечето Хесеви герои, свой път и това му струва тежки борби. След дълга, упорита борба, в която го подкрепя тайнственият му приятел Демиан, Синклер намира своя път, той чувства, че е намерил познанието, което винаги ще го води. Той вече знае, че когато вникне в себе си и се наведе над

тъмното огледало, където спят образите на съдбата, той ще види там своя собствен образ, който сега съвсем прилича на него.

Какво ще стане по-късно с младежа, дали войната ще е последната му съдба, дали ще оцелее, за да стане водач на новото човечество, на тези въпроси романът не дава отговор. Ала ние чувстваме: намерил вече ръководното познание, заплатил за него с кръвта на своята душа, Синклер вече никога не ще се върне по изминатия път, той е новият човек, които въплъщава и новите схващания на поета.

В „Завръщането на Заратустра“, книга, в която Хесе се обръща към германската младеж, той отново изтъква нуждата да намерим себе си, да бъдем едно със съдбата. „Бог е във вас — говори той, — а пътят, който води към него, се казва самота и страдание. Чрез самотата съдбата води човека към самия него, към Бога, който е в него“.

Самотността като че ли остава основа и на новите произведения на Хесе; старият конфликт между стремежа към тишина и покой и жаждата за безспирно странстване намира израз най-ясно може би в сборката „Странстване“ (1920 г.), където поетът говори за себе си така: „Аз исках да бъда поет, а при това и гражданин, исках да бъда художник и човек на фантазията, при това да съм добродетелен, да се радвам на родното място. Дълго време измина, докато разбера, че човек не може да има и двете; и аз съм скитник, а не селянин, човек, който търси, а не който съхранява... Аз увеличих мъката и вината на света, като сам се насилвах, като не се решавах да тръгна по пътя на спасението. Пътят не води нито наляво, нито надясно, той води право в собственото сърце, и само там е Бог, само там е мир.“

Д-р Живка Драгнева

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.